

Vastaus kirjalliseen kysymykseen osakesäästötilin laajentamisesta rahasto-osuuksiin ja osakesäästötilin ylärajan nostamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pia Kauma /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 1046/2020 vp:

Millä aikataululla hallitus aikoo nostaa osakesäästötilin ylärajan 100 000 euroon tai poistaa sen kokonaan,

missä vaiheessa pörssinoteeratut rahastojen rahasto-osuudet ja sijoitusrahasto-osuudet voisivat olla sallittuja osakesäästötilin sijoitustuotteita ja

miten hallitus aikoo parantaa tavallisten suomalaisten turvallista sijoittamista kotimaisiin listaamattomiin yrityksiin ja sitä kautta kehittää suomalaisia pääomamarkkinoita?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Osakesäästötililain tavoitteena on kotitalouksien osakesäästämisen edistäminen ja varojen ohjaaminen talletustileiltä osakesijoituksiin. Laki osakesäästötilistä tuli voimaan 1.6.2019 ja varoja voitiin vastaanottaa osakesäästötilille vuoden 2020 alusta lukien. Tammikuun 2021 alkuun mennessä osakesäästötilejä oli avattu lähes 152 000 kappaletta ja 31.12.2020 osakesäästötileillä olevien säilytysten arvo oli 740 miljoonaa euroa Euroclear Finlandin tietojen mukaan. Vuoden vaihteen jälkeen julkaistujen tilastojen valossa osakesäästötilin keskimääräinen saldo olisi tällä hetkellä hieman alle 5 000 euroa.

Osakesäästötililain valmistelun yhteydessä arvioitiin vaihtoehtona sijoitussäästötiliä, jonka sallittu sijoituskohteiden joukko olisi ollut laajempi kuin osakesäästötilillä. Laajempi rahoitusvälinevalikoima olisi lisännyt sijoittajan hajautusmahdollisuuksia. Harkinnassa pyrittiin huomioimaan myös eri sijoitustuotteiden tasapuolinen verokohtelu. Esimerkiksi sijoitussäästötilille olisi voinut laittaa sijoitusrahastojen osuuksia, joissa on jo oma veroetunsa. Valmistelussa päädyttiin kuitenkin suppeampaan esitykseen muun muassa verotuksellisten näkökohtien, rahastotuotteiden yhdenvertaisen kohtelun sekä sijoittajansuojakysymysten vuoksi.

Kotimaista omistamisen vahvistamista arvioidaan laajemmin parhaillaan työ- ja elinkeinoministeriön asettamassa työryhmässä. Työryhmän tehtävänä on laatia pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti esitys ”kotimaisten omistamisen ohjelmasta, joka tukee kasvua löytämällä keinoja vahvistaa, monipuolistaa ja tasa-arvoistaa suomalaista omistajuutta.” Työryhmän puheenjohtajana toimii kansanedustaja Juha Sipilä ja työryhmän on tarkoitus jättää raporttinsa ja ehdotuksensa vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä.

Pääomamarkkinoiden toimivuutta edistetään myös Euroopan unionin tasolla. Euroopan komissio on julkaissut 24.9.2020 uuden toimintasuunnitelman EU:n pääomamarkkinaunionin toteuttamiseksi. Toimintasuunnitelma sisältää useita toimenpiteitä, joilla voidaan edistää rahoitusmarkkinoiden toimivuutta ja myös kotitalouksien sijoittamisaktiivisuutta. Suunnitelmassa kiinnitetään huomiota talousosaamisen merkitykseen. Komissio on esittänyt toteutettavuusarviointia eurooppalaisen talousasioiden tuntemusta koskevan kehyksen laatimiseksi. Se arvioi myös mahdollisuutta vaatia jäsenvaltioita edistämään talousvalistusta tukevia oppimistoimenpiteitä erityisesti vastuullisen ja pitkällä aikavälillä tapahtuvan sijoittamisen osalta. Pääomamarkkinaunionin toimintasuunnitelmaan kuuluu myös, että Euroopan komissio tarkastelee eurooppalaisia pitkäaikais-sijoitusrahastoja koskevaa lainsäädäntöä. Eurooppalaiset pitkäaikaissijoitusrahastot (ELTIF) ovat erikoistuneita välineitä, jotka tarjoavat pitkäaikaista rahoitusta listaamattomille yrityksille, listatuille pk-yrityksille sekä kestäväää energiaa, liikennettä ja sosiaalista infrastruktuuria koskeville hankkeille vihreän kasvun tukemiseksi.

Suomi on kannattanut ehdotettua eurooppalaisten pitkäaikaissijoitusrahastojen sääntelyn uudelleentarkastelua tällaisten rahastojen synnyttämiseksi Eurooppaan. Pitkäaikaissijoitusrahastot voivat tarjota ei-ammattimaiselle sijoittajalle hajautetun mahdollisuuden sijoittaa listaamattomiin yrityksiin. Suomi on kannattanut myös toteutettavuusarvion tekemistä eurooppalaisesta talousasioiden tuntemusta koskevasta kehyksestä ja pitänyt talousosaamisen ja sijoituslukutaidon edistämistä tarpeellisena.

Hallitus seuraa kotitalouksien kiinnostusta osakesäästötiliin osana kokonaistalouden tilanteen seurantaa. Ensimmäisen vuoden kokemukset ovat rohkaisevia ja niiden perusteella alustavasti vaikuttaa siltä, että sääntely toimisi tarkoituksenmukaisesti. Suomi osallistuu aktiivisesti Euroopan tasolla tehtävään pitkäjänteiseen työhön rahoitusmarkkinoiden toimivuuden edistämiseksi pääomamarkkinaunionin hankkeiden kautta, joita on avattu osin edellä ja jotka edistävät sijoittajan suojan huomioivaa sijoittamista myös Suomessa. Eurooppalaista yhteistyötä täydentää lisäksi edellä mainittu kotimaisen omistamisen ohjelma. Hallitus arvioi tarvittavia toimia työryhmän esitysten perusteella.

Helsingissä 23.2.2021

Valtiovarainministeri Matti Vanhanen